

Marci már gyerekként hozzászokott a forgatások légköréhez

Apukájával, szintén egy filmfotóval

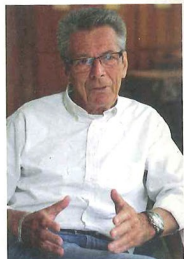
RAGÁLYI ELEMÉR FIA, RAGÁLYI MARCI

„Jó dolog a közös munka”

„Mellettem az utódom” – mutatott a kamera mögött ülő fiára a világhírű édesapa, aki nem titkolta, hogy büszke Marcira, hiszen legújabb, Nincs kegyelem című filmjének is ő volt az operatőre. „Nemcsak az észjárásunk, hanem a szemjárásunk is egyforma – árulta el, és nevetve hozzátette: lassan elérkezik az idő, amikor úgy fognak beszélni rólam, mint a Ragályi Marci édesapjáról”. Kettőjük kapcsolatáról most a fiát kérdeztem.

Közös munkájukból születik a Budapest noir című film képi világa

Ragályi Elemér: „Lassan már nekem kell tanulnom a fiamtól...”

– Bevallom, először csak édesapádat figyeltem a Budapest noir című film forgatásán, és eszembe nem jutott volna feltételezni, hogy a mellette ülő, talpig steppelt szerelésbe öltözött srác, aki úgy festett, mint egy úrhajós, a saját fia. Úgy tűnt, külsőre nem túlzottan formázátok egymást.

– Szerintem ritkán hasonlít annyira egymásra apa és fia, mint mi. A steppelt szerelés egy kapucnis kabát volt, mert nagyon fújt a szél, és fázott a fejem. Ez lehetett az oka, hogy nem vélted felfedezni a hasonlóságot.

– Milyen volt három hónapig együtt dolgozotok az első magyar film noirban? Ki volt a „főnök”? És mire mondta a papád, hogy „ezt Marci már jobban tudja nálam?”

– Azt kell mondanom, jó volt együtt dolgozni. És ez nem azt jelenti, hogy mindig könnyen és zökkenőmentesen ment. De egy ilyesféle kreatív munkában az egészséges vita, a brainstorming szerintem a lehető legjobb dolog, ami történhet. Építően hatottunk egymásra. Jól és jókor tudtunk egymásból használni jó dolgokat, inspiráltak egymás munkáját. Nem mondanám, hogy lett volna főnöki pozíció; ha észrevetted, mindig egy kicsit hátrébb állt valamelyikünk, ha az adott szituációtt egy a másikunk tudta jobban vezényelni. De alapvetően együtt, közösen folyt a munka. A „jobban” alatt csak technikai dolgokra gondolhatott, talán egy csöppet naprakészebb vagyok a jelenlegi digitális technikai vívmányok tárházában.

– Hogyan jöttök ki egymással szakmai lag és apa-fükként?

– A viszonyunk egyforma így is, úgy is. Amikor két introvertált pasi próbál megnyitni egymás előtt. A munkafolyamat talán ez a megnyílást segítette, óhatatlanul többit kell ilyenkor kommunikálni. A különbség az, hogy engem könnyebben befolyásolnak a külső tényezők, történések, és erősen hatnak a napi hangulatomra, ő bővebben és jobban tudta kezelni ezeket az indulatokat bennem és magában is.

– Mire emlékszel a gyerekkorodból?

– Leginkább arra, hogy apa sosincs otthon, mert dolgozik. Legtöbbször külföldön. Gyerekkori emléimek inkább édesanyámról vannak: javarészt ő viselte gondomat, apám távollétében. Nagy köszönet ezért, hiszen neki sem lehetett könnyű sem anyaként, sem nőként megélni jól és felelősségteljesen ezeket a hosszú-hosszú, egyedül töltött hónapokat. Tizennyéves voltam, amikor megszületett a húgom, attól kezdve már kétfőnk-

re kellett figyelni. Persze azért apámmal is szorosan tartottuk a kapcsolatot: napon-ta beszélünk telefonon, ilyenkor a távból viselte gondunkat, és ott voltak még az egymásnak írt, hosszú levelek, amelyeket faxon továbbítottunk. Sosem felejttem el ezeket, és jó is, hogy megjegyeztem kívülről, mert már olyannyira kifakultak az évek múlásával, hogy alig olvashatók.

– Miről szokatok beszélgetni?

– Aktuális, praktikus dolgokról, amit épp élünk sodor az élet. Mélyebben ritkán nyitunk meg egymás előtt. Mi valahogy másként kommunikálunk, talán, mert annyira hasonlóak vagyunk.

– Hogyan fogadták a szüleid, főként az édesapád, amikor közölted velük, hogy operátort leszel?

– Kölyökkorom óta csábított a szakma, teljesen elvarázsolt a maga színességével és pompájával. Amikor csak tehettem, kint lógtam a forgatásokon, ott sokkal jobban éreztem magam, mint a játszótéren. Amint lehetett, dolgozni kezdtem apám mellett, először csak a vakációs szünetekben, nyaralás helyett. Hosszú, még nyarak a sósúti homokbányában... de jó is volt! Azt hiszem, félvertézett valamivel, és ezért nagyon halványog.

– Hány évesen vettél először kamerát a kezvedbe?

– Erre nem emlékszem, valószínűleg még az eszemet sem tudtam akkor... Emlegettem már, hogy egészen kis korom óta jártam ki a forgatásokra. Eleinte itthon, majd, ahogy apám egyre több nemzetközi produkcióban kapott munkát, külföldre is vitt magával. Imádtam ott lenni körülötte, mindig kiharcoltam magamnak valamilyen feladatot. Tizenöt-tizenhat éves lehettem, amikor először álltam hivatalosan munkába mellette, természetesen az iskolai nyári szünetben. Onnantól kezdve minden nyáron együtt töltöttünk, és szép lassan egyeztettem mellette a lépcső legalsó fokáról egyre feljebb és feljebb jutni.

– Mit tanultál tőle?

– A sok-sok technikai fogásnál, amit ellestem tőle, fontosabbnak tartom, hogy ott lehettem a közelében. Láthattam, hogyan viszonyul a szakmához, az emberekhez, a kollégáihoz. Eről mindig egy szó jut az eszembe: az alázat. Mert alázatosan kell közelíteni a filmhez, mindenkihez, aki részt vesz a megvalósításában. És ő mindig az volt. Ha kellett, kemény volt, de tisztelte a szakmát. Ez így is van rendjén. Mert ebben a szakmában a mi munkánk a másik munkája nélkül fabrikált sem ér. És ez csak a film. Se több, se kevesebb. Mindennél fontosabb embernek maradni benne. Leginkább erre vagyok

büszke, és remélem, sikerült ezt is kellőképpen elsajátítanom tőle.

– Mi az, ami közös bennetek?

– Azt hiszem, a szemünk 90 százaléka-ban majdnem ugyanúgy és ugyanazt látja. Van közöttünk néhány, az évbőlők faka-dól, talán generációs különbség, ami néha ütközik, de ez betudható a köztünk lévő pontosan nagyon esztendőnek. Bizonyos esetekben talán bátrabb, merészebb vagyok, és fordítva. Vicces dolgokban pedig én vagyok a konzervatívabb, holott az ember azt gondolná, Elemér bácsinak kéne annak lennie. (Ezért a bácsiért le fogja tépni a fejem).

– Milyen előnyöd vagy hátrányod származott abból, hogy az ország egy leg-nagyobb, nemzetközileg is elismert, Kossuth-díjas operatőrének vagy a fia?

– Természetesen sok előnyöm származott belőle, mivel szinte gyerekkoromtól megadott, hogy a szakma közelében legyen. Elné fogva kaptam lehetőségeket is, ezekkel jól tudtam, hol nem tudtam élni. Bizonyos ajtók, ahová másoknak nem volt olyan egyszerű bejutni, előttem megnyíltak. Emiatt sokáig rosszul is éreztem magam, és minden bizonylan sokan irigyletek, talán féltékenyek is voltak rám. Ma már úgy gondolom: egy dolog, hogy egy ajtó kinyílik, de azon nem elég bemenni, tudni kell bent is maradni. Sőt adott esetben fel is kell menni a következő emeletre. És az ajtón belül már csak és kizárólag magára számíthat az ember. Szó nélkül kipenderítene, ha nem vagy megfelelő, lehets bárki fia, borja. Ezt pontosan tudja mindenki ebben a szakmában. Akkor meg mire való a féltékenység?

– Édesapád nagyon büszke rád. Szerinted milyen operatőrének és apának?

– Büszke vagyok rá, hogy az apám. Arra is büszke vagyok, hogy amit elért az életében és a szakmájában, a maga erejéből érte el. Mert az ő papája nem tudott ajtókat megnyitni előtte – mezőgazdaságban dolgozott. Ha valaki, akkor ő az, aki minden maga teremtett és vitt véghez. Azért is büszke vagyok rá, hogy amikor először csörgött a telefon, hogy holnap fel kell ülni egy repülőre, át kell repülni a nagy Amerikába, és ott híres színészekkel leforgatni egy filmet – volt hozzá mersze. Volt bátorsága egyedül megtenni ezt, nekivágni egy számára ismeretlen világnak, akkor még korántsem tökéletes angoltudással, itthon hagyva azokat, akik mindennél többet jelentettek neki: a családot. És büszke vagyok rá azért, hogy a sok távollét alatt is tudott apa maradni, és felnevelt minket – közösen az édesanyámmal.

Vadas Zsuzsa